

סגולה לשמחת השבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאה־בִישְׁט זייענעכיי"א

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע
אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.**

שנה ב'

ליל שישי פרשת ויקרא - זכור תשפ"ב

גליון 72

הנהגות ישראל * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

"וכפר עליו הכהן לפני ה' ונסלח לו על אהת מכל אשר יעשה לאשמה בה" (ויקרא ה סו).

אמר אדמו"ר [הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב] [והוסיף הרה"ק מטשורטקוב זי"ע ואמר]: ובאמת, לאמיר (- ובאמת הבה נראה כאשר אחד כבר עומד אצל זי"ע): 'דער זיידע רבי שלום [מפראהבישט] פלעגט זאגן, איך האב ליב אז ס'איז דא א קליינער עולם ביים טיש, ווער שמועסט אז זיי שלאפן נאך בין איך מיר גאר מחיה, זיי פארשפארן מיר מבלבל זיין (-זקני הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע) היה אומר, אוהב אני שיש מתי מעט משתתפים אצל שולחני, ואין צריך לומר כאשר הם נרדמים שאז אני ממש מחיה את נפשי, הם חוסכים מבלבל אותי).

השולח
הטב קדישין
בן הרה"ק
מפראהבישט
בן הרה"ק
מפראהבישט
בן הרה"ק
מפראהבישט

השלמות וצינונים

וזה"ש השבוע

מבקש על שפע לעם ישראל מסטרא דקדושה

"כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלח יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות" (אסתר ד יד). אמר הרה"ק [מפראהבישט] שהם דברים הרמוזים על הזמן הזה, כמדבר לפני הקדוש ברוך הוא, 'כי אם החרש' וכו', היינו שתעשה עצמך כמחריש, בחינת 'הסתר אסתיר' 'בעת הזאת', היינו בעת אשר יהיה אז לישראל צר שנתמעט השפע ויהיה דוחקא בתר דוחקא, אז בהכרח אשר 'רוח והצלח יעמוד ליהודים ממקום אחר', היינו שיבקשו להם עזר ממקום אחר, מהסטרא אחרא רח"ל, על ידי שילמדו דרך הגוים ויכניסו בניהם לבתי הספר שלהם, וילמדו כתבם ולשונם כדי שיוכלו להיות דאקטורים וכדומה. 'ואת וית אביך', 'את' רצה לומר התורה הקדושה החצובה מכ"ב אותיות מא' ועד ת', 'ובית אביך' היינו תורה שבעל פה, על דרך שאל אביך וכו', 'תאבדו' שישתכח התורה, 'ומי יודע עם לעת כזאת הגעת למלכות' שיפרקו מעליהם עול מלכות שמים רחמנא ליצילן. כרם ישראל (כב).

1. ראה בכתבי הרה"ק רבי מרדכי אהרן פישמן ז"ל (הו"ד) גם בנו ישראל, ח"ג ערך צדיק אות יט) שכתב כעין דברים אלו בשם מרן הס"ק מרוז'ין.
2. ראה בספר עבודת עבודה להרה"ק מטאהש זי"ע (פתגמי קודש, פר' וארא אות ג) בזה הלשון: מסופר כי פעם אחת נכנס הרה"ק מרוזשין זי"ע לבית המדרש אחר חצות הלילה, ומצא שם כמה חסידים יושבים ועוסקים בתורה. אמר להם, שמעתי מאבי מורי זי"ע, היינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע, שהוא קיבל מאביו הרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע, והוא קיבל מאביו המגיד הק' ממעורישט זי"ע, אשר קיבל ממורו רובו תבעל שם טוב הקדוש זי"ע, אשר קיבל מרבו אחיה השילוני הנביא, שמסר לו כי 'יש בורא עולם המנהיג כל העולמות'. והכוונה בזה, כי אף שכל בר ישראל יודע זאת ומאמין בזה, אבל כאשר הצדיק מוציא הדבר מפיו כפי שהוא משיג דבר זה בהשגתו הרומה, מאיר דיבור זה בקרב האדם שירגיש הדבר בהשגה גבוהה, כי תלוי הרבה מי הוא האומר ובאיזה כונה הוא אומר. וראה עוד מדברות קדשו של הרה"ק מטשורטקוב זי"ע בספר דברי דוד (דף טז): בזה הלשון: הנה עיקר הנסיעה להצדיק היא ההכנה שהנסיעה להצדיק היא דומה לכל המצוות, וכמו שבכל המצוות צריך אדם לעשות בהכנה והתבוננות מקודם, כן גם הנסיעה להצדיק צריכה להיות על ידי הכנה מקודם, ומה היא ההכנה לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי עשיית המצוה או הנסיעה הזאת להצדיק, ויש בזה שני מיני הכנות, היינו הכנה כללית והכנה פרטית, והכנה פרטית היא הכנה כללית היא לחשוב קודם עשיית המצוה שציונו הבורא ברוך הוא לעשות המצוה הזאת לייחד על ידה קודשא בריך הוא ושכינתיה. והכנה פרטית היא לחשוב הפנימית מהמצוה וזה ישיג אדם על ידי יראת שמים, כמאמר הכתוב (תהלים קיא) 'ראשית חכמה יראת ה'', על ידי יראת ה' בתורה ותפילה יוכל אדם לבא לראשית החכמה זה היא הפנימית אשר ישיג האדם בתורה ובמצוות כל ליל ליום שיעוריה דלילה, וכשנוסע להצדיק גם כן בהכנה זו או להצדיק שופע עליו מקדושתו ומעלה התורה והמצוות שלו לשרשן ומאיר לו גם כן עיניו ולבו שביין עוד ביותר בפנימית התורה והמצוות שלו. וזה דבר שאין לו שיעור, כל מה שנוסע יותר להצדיק הוא משיג ביותר כי הוא דבר שאין לו סוף, וכאשר נוסע איש להצדיק בהכנה כזו יוכל

עוד בהיות בדרך נסיעתו להשיג בחינת צדיק, ובכל פרסה ופרסה שמתקרב יותר למקום הצדיק הוא משיג יותר, כמו הרואה אש דולק מרחוק כל מה שמתקרב ביותר מאיר לפניו. כמו כן הוא בחינת צדיק, כי הצדיק האמיתי הוא בחינת אספיקלריה המאירה, היינו שהצדיק מאיר לכל חד לפום דרגא דלילה וכפי יכולתו להשיג, וכאשר נוסע אדם להצדיק על דרך זה או נעשה כלי מוכן לקבל ויכול הצדיק להשפיע עליו מקדושתו ויצמח מזה קידוש ה' בבואו לביתו כשרואים שהנסיעה להצדיק גרמא לו לעסוק עוד ביותר בתורה ותפילה ועבודה ומצוות מעשיים, גם נצמח מזה כשיארע לו ח"ו איזה דבר יסורים בביתו אזי הצדיק מרגיש תיכף ומשפיע לו משהם לביתו כי הצדיק הוא בחינת 'יעקב חבל נחלתו' (דברים לב ט) וכמו האוחז בחבל ומנענע קצה האחד גם קצה השני יתנענע מכחו, כמו כן הוא בחינת צדיק על ידי שאדם מקשר עצמו להצדיק על ידי זה הצדיק מרגיש תיכף כל מאורעותיו ומשפיע לו ממקומו כל מבוקשו. אך אם ח"ו להיפוך כשנוסעים להצדיק בלא הכנה זו כנ"ל, דומה בזה כמו הסומא שעומד אצל האור שהוא מאיר לכל והסומא אינו רואה מאומה, כן מה יועיל לן הנסיעה כזו, אדרבה יוכל לצמוח מזה ח"ו עוד ח"ה"ש מה שהעולם חושבים שיעקר הנסיעה הוא לשמוח ולהתענג בשתיית משקה ונינונים וריקודין, אבל כאשר האדם נוסע להצדיק בהכנה הנ"ל בכלליות ובפרטיות הצדיק שופע עליו מקדושתו ויכול להשיג בחינת צדיק אף שלא ישמע ממנו שום דבר רק רואה אותו לבד, כי הצדיק הוא בחינת רוחניות, ובהכנה שעושה אדם מעצמו יוכל להשיג גודל קדושתו על ידי ראייה לבד, כמו שאמר הרה"ק הר' זאב מוויטאמור זל"ה כאשר נסע אל המגיד הגדול ממעורישט זצ"ל"ה, כשבאו בתוך התחום השיגו הכל מה שהיה ברצונם להשיג, וכאשר לא השיגו עוד בתוך התחום השיגו עכ"פ בבואם לחצר רבם המגיד זל"ה, ואם אף גם כשבאו לחצר רבם או לכל היותר כאשר זכו לראות פני רבם השיגו כל חפץ לבם. ע"כ ועיי"ש עוד.

הילולא דעדיקתא

הרה"ק רבי זאב וואלף מזיטאמיר זי"ע בעל 'אור המאיר' לרגל יומא דהילולא י"ד אדר תקנ"ח (וי"א ה' ניסן) מנו"כ באיבניץ אוקראינה

מהמעשה הנ"ל ששמעו מרוב המגיד זל"ה. הבוקר אור התחיל בעל העגלה לצעוק עליהם ולהוכיחם לאמור 'המעט לכם שלא התפללתם מנחה ומעריב, תחפצו גם היום לבטל תפילת שחרית וקריאת שמע בזמנה'. כך צעק עליהם ב' פעמים ולא שמועו, עד שזעק בפעם השלישית ונתעוררו, והחלו להסתכל באור השמש, אז הבינו לדעת שכבר עבר עליהם יום ולילה מעת לעת בעומק עיון כונת דברי רבם המגיד זל"ה.

והנה בדבריו לא הזכיר הרה"ק מטשורטקוב זי"ע את שם התלמיד אשר עמו הוי עובדא, אך נראה להשוות בין סיפור זה ובין מה שסיפר הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע (הובא בס' בנין שלמה, ליקוטים ערך סיפור, אות פב) על רבינו שהיה עמקן גדול והלך פעם על הדרך עם חבר שלו והעמיקו בדיבור מעת ערב שעת מנחה ועד חצות היום שלאחריו, ולא ידעו כלל שהיה לילה ויום, עד שבעל העגלה התחיל לצעוק 'מה זה, הלא יותר מזה' שעות שאתם הולכים, לא תתפללו שחרית? וכיון שהזכיר להם שתקו מלדבר.

תיאור מרטיט מאשכתיא דרבי

בספרי כותבי הדורות מצאנו כמה תאריכים בהם ציינו את יום ושנת פטירתו של רבינו.

בספר תפארת ישראל (טלינגטור, עמ' נט) תאר את אשר התחולל בחדרו של רבינו לפני שעלתה נשמתו השמימה ושבה אל צור מחצבתה וכעין דבריו כתב גם נכדו של רבינו הגאון רבי דוד אורטינברג מבראדיטשוב זצ"ל בעמח"ס 'תהלה לדוד':

כאשר הגיעה שעתו להשיב את נשמתו בערב חג השבועות, שכב רבינו במטתו ופניו אל הכותל, ואז נכנס תלמידו הרה"ק רבי שניאור מפאסטוב לבקרו, הפנה רבינו את פניו אליו ושאלו 'האתה זה שניאור?' ופתח את פיו בחכמה ויאמר: דע לך כי יבואו ימים קשים על כלל ישראל לפני ביאת המשיח, ואז אף אנשים כמויך וכמותך יצטרכו להתבונן בפינה ולערוך חשבון נפש אם אמונתם כנה ואמיתית או שח"ו לאו, אם הם מאמינים הם באמת ובלבב שלם בלי שום פקפוק שיש בורא עולם שהוא אדון הכל. כאשר שמע זאת תלמידו רבי שניאור פנה אל רבינו ושאל, ומה מייעץ הרבי לעשות. על זה אמר לו רבינו 'לך ואמור ופרסם בין הבריות שאני אמרתי זאת מראש', וכאשר סיים רבינו את דבריו לא עברו אלא כמה רגעים ויצתה נשמתו בקדושה ובטהרה.

כאמור, בדבריהם ציינו את תאריך הסתלקותו של רבינו בערב חג השבועות, אך ב'שארית לשאירית' הנספח לספר 'שם ושארית' מובא שתאריך פטירתו הוא בפורים תקנ"ח. אף לגבי השנה שבה נסתלק רבינו רבים כתבו בפשיטות שהסתלק בשנת תק"ס, אך גירסא זו ודאי איננה נכונה כיון שהרי ספרו של רבינו 'אור המאיר' נדפס בשנת תקנ"ח וכמו שנכתב בשער הספר לסדר ופרט 'זהיה מנחתו כבוד' ובכל ההסכמות נראה ברור כי רבינו כבר לא היה אז

האהל שחודש על ציון קברו של הרה"ק 'אור המאיר' בעיר איבניץ הסמוכה לזיטמיר

המצבה על ציון קברו של 'אור המאיר'

שער ספרו אור המאיר שנדפס בקארעץ תקנ"ח

מגדולי חבורת תלמידי מרן המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, היה מרן רבינו הרה"ק רבי זאב וואלף הלוי זי"ע, מגיד מישרים דק"ק זיטאמיר. מבית מדרשו האירו אלומות של אור מתורת רבותיו הקדושים אשר מברכותיהם דלה ומהם השקה את אלפי בני ישראל מתורת החסידות, הלא המה הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, הרה"ק בעל 'תולדות יעקב יוסף זי"ע, הרה"ק רבי פנחס מקארעץ זי"ע, הרה"ק רבי נחמן מקאסטוב והרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע.

תולדותיהם של צדיקים

רוב תולדותיו של רבינו לוטים בערפל, הם אביו לא נודע (י"א שם אביו היה מאיר ועל שמו נקרא ספרו 'אור המאיר', ובספר 'צדיקים קרויים חיים' הביא שם אביו שמואל), אך שמה של אמו הוא יהודית, כן ידוע שרבינו היה נכד (לכאורה מצד אמו) של הרבני הקצין רבי שאול וואהל זצ"ל אשר היה שר מפורסם והשתדל רבות אצל מלכי אומות העולם עבור אחיו בני ישראל, והיה גדול בתורה ומלא וגדוש בחכמה עד שנקרא בפי גדולי ישראל 'אבי אבי הגאונים' (ראה עוד אודותיו בספר כרם ישראל דף טז-ז).

בהגיעו לפרק האיש מקדש נשא את הרבנית מרת עטיא אסתר, ואחרי פטירת נשא בזיו"ש את בת הרה"ג רבי צבי הירש מרגליות זי"ע רב העיר מעזריטש, אלמנת הרה"ק רבי יצחק אייזיק כץ בעל 'ברית כהונת עולם'.

ראשית ימיו בדרך החסידות

בספר אמרי פנחס השלם (פרשיות, קכ) מובא שרבינו סיפר על עצמו: כשנעשינו חסידים עשינו כנופיא (-חבורה) ושותפות לעבוד השי"ת, ושותפין צריכין להניח איזה דבר בשותפות, מי שהיה למדן הניח מעלת הלמדן שלא יהיה לו חשיבות בזה, ומי שהוא חכם או מיוחס וכו'. ואחר כך כשראינו שאחד מתגאה במעלתו אמרנו לא 'אם כן שאתה מקבל חלקך גם אני אטול את חלקי, ובטלה השותפות'.

בית מדרשו של המגיד הגדול ממעזריטש

סיפורים רבים התפרסמו על רבינו בימים אשר שהה בבית מדרשו של רבו ממעזריטש, ומחמת קוצר היריעה לא נביא בזה אלא עובדא אחת, וממנה נראה גודל התקשרותו.

בספר דברי דוד הובאו דברי קדשו של מרן הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע בזה הלשון: פעם אחת אמר תלמיד אחד של המגיד זל"ה למה לנו להתעכב אצל רבינו איזה זמן, הלא בראיה בעלמא די לנו, וצונו על בעל העגלה שלחם בל יתיר הסוסים, כי אך ילכו לבית רבנו ולראות פני קדשו ותיכף יסעו חזרה, ויהי כאשר באו לבית רבם המגיד זל"ה, סיפר להם המגיד זי"ע איזה סיפור מעשה ממושכה מכ"ד תיבות, והוכרחו להתעכב שמה עד שיגמור המעשה שסיפר. ובנסעם מבית רבם אמרו לבעל עגלה שיסע בנחת והם ילכו ברגלם על יד העגלה. וכה הלכו כל היום וכל הלילה עד אור הבוקר, וכל שיחם ושיגם ומחשבותם היה בעומק כוונת כל דיבור ודיבור בין החיים בעלמא הדין.

הקשר עם רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע

פגישת רבינו מפראהבישט בצעירותו עם ה'אור המאיר' שהיה זקן מופלג

אתה נשמה גבוהה ואני נשמה נמוכה - הרם אותי אליך'. אז לקח רבי הרה"ק בעל אור המאיר בידיו את שתי המנורות עם הנרות הדולקים לפניו על השולחן וליווה את רבינו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט לכל אורך הפרוודור הארוך ואמר לו: 'סעו לשלום! סעו לשלום!' והזאת אע"פ שהרה"ק בעל אור המאיר היה אז כבר זקן מופלג ורבינו היה אברך צעיר לימים.

רבינו, אז אמר לו הרה"ק בעל אור המאיר בתמיהה 'אתם נוסעים בערב שבת קודש אחר חצות? אנתנו נוהגים כי בערב שבת קודש בשעה שתיים עשרה אנחנו לובשים בגדי שבת ומתחילים לומר "שיר השירים אשר לשלמה" למלך שהשלום שלו'.

השיב לו רבינו מפראהבישט 'ומה נעשה אנחנו אם בא אלינו בערב שבת קודש חוכר (ארענדער) וקובל לפנינו על העגל שחלתה אצלו, ואנחנו שומעים מדיבוריו כי הוא אומר אלי

בספר אבן ישראל (דף כב:) מובא שפעם אחת שבת רבינו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע בעיירה פאוועליטש הסמוכה לסקווירא אשר בפלך קייב, ולקראת השבת השנייה בא לשבות שם הרה"ק בעל אור המאיר זי"ע. באור ליום שישי בא רבינו זי"ע מפראהבישט לקבל ברכת פרידה מבעל אור המאיר, אז שאל ה' זאב וואלף ז"ל את רבינו 'לאיזה עיר כבודו נוסע?' אמר לו לעיר פלונז, 'ומתי יגיע לשם?' מחר בשעה שלש אחר הצהריים - היתה תשובת